

Nr 294.

Av herr **Nylander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för ernående av ökad avsättning av inhemska skogsprodukter m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 189 angående anslag för ernående av ökad avsättning av inhemska skogsprodukter föreslås vissa åtgärder för att stegra utnyttjandet av inhemskt träbränsle i stället för importerat kolbränsle. Ved bör eldas i största möjliga utsträckning uti ångpannor och värmeledningsanläggningar. Den kungl. propositionen avser, att vedeldning skall införas i det fall, att denna icke blir mer än 20 procent dyrare än kol- eller kokseldning. I avseende på förslagets syftemål torde inga meningsskiljaktigheter råda.

Det föreslås att staten skall lämna subvention åt vissa kommunala anläggningar, som övergå till vedeldning. För detta subventionsförfarande har beräknats ett anslag av 170,000 kronor. Mot detta tillvägagångssätt för att stimulera vedeldningen torde icke heller några vägande skäl kunna anföras.

Vidare föreslås ett extra anslag av 130,000 kronor för bedrivande av propaganda för vedeldningen och för rådgivning vid densammes genomförande. De anläggningar, som närmast skola bli föremål för verksamheten, äro statens stationära anläggningar, med undantag av dem, som sortera under järnvägsstyrelsen och marinförvaltningen. Dessutom skola landstingens anläggningar och i viss utsträckning kommuners och enskilda anläggningar även bli föremål för verksamheten.

Den bränslekontroll, som vid förut nämnda statliga anläggningar nu utövas av socialstyrelsens värmetekniska avdelning, i det efterföljande benämnd värmetekniska avdelningen, samt mot särskild ersättning vid en del landstingsanläggningar, föreslås i den kungl. propositionen böra utvidgas. Utvidgningen avser, att värmetekniska avdelningen skall övertaga rådgivnings- och delvis propagandaverksamheten samt att alla landsting skola anslutas till kontrollverksamheten, utan att landstingen skola erlägga avgifter för bränslekontrollen. Denna utvidgning av värmetekniska avdelningens verksamhet vid landstingen är tydligtvis avsedd att bli permanent. Värmetekniska avdelningen beräknas behöva 80,000 kronor av förut nämnda 130,000 kronor för denna utvidgning.

Med förslaget om utvidgning avses att skapa ett organ av vanlig statlig natur, som icke besitter nödvändiga förutsättningar att snabbt och effektivt kunna fylla den föreliggande uppgiften, som jernkontoret anmärker i sitt utlåtande.

Kommerskollegium finner i sitt avgivna yttrande — vartill hänvisas — den föreslagna utvidgningen av värmetekniska avdelningen till ett statligt centralorgan för rådgivande- och propagandaverksamhet i fråga om vedeldning icke utgöra den mest lämpliga och effektiva lösningen. Kollegium hänvisar till befintliga lokala organ och anser, att dessa böra träffa uppgörelse med förefintlig speciell sakkunskap, varvid ångpanneföreningarna med sina vittutgrenade organisationer särskilt angivits. Kollegium anför vidare, att genom detta sätt att organisera ifrågavarande verksamhet, som ju borde anses hava en mera tillfällig och övergående karaktär, torde även vinnas, att en successiv avveckling av densamma, i den mån anledning därtill kunde komma att föreligga, lättast kunde ske. Kollegium anser vidare, att de ökade utgifterna för statsverket för bränslekontroll, rådgivande- och upplysningsverksamhet bör kunna begränsas till 75,000 kronor.

De synpunkter, som här angivas, synas vara synnerligen beaktansvärda. Staten bör undvika, att för en verksamhet av tillfällig karaktär skapa en statlig institution, vars avveckling vid ändrade förhållanden på vedmarknaden kan medföra svårigheter. Socialstyrelsen har också, såsom i Kungl. Maj:ts proposition omnämnes, i denna del framhållit »att de sakkunnigas förslag innebure, att staten icke skulle, såsom hittills eftersträfvats, sköta uppvärmningen av sina byggnader på enklaste och billigaste sätt. Att sålunda de rent affärsmässiga metoder, som nu tillämpades i fråga om denna gren av den statliga verksamheten, skulle övergivnas till förmån för ett mera dyrbart system, vore enligt socialstyrelsens mening ägnat att ingiva allvarliga betänkligheter. Med hänsyn till att en övergång till vedeldning vid statens institutioner syntes kunna genom tillskapande av nya arbetstillfällen i sin mån bidra till lindrande av arbetslösheten och då nu rådande särskilda förhållanden finge anses motivera extraordinära åtgärder samt vedeldningen måhända för framtiden kunde bibehållas utan särskilda bidrag, funne sig socialstyrelsen dock kunna tillstyrka skogssakkunnigas förslag».

Staten bör vidare utnyttja den sakkunskap, som finnes, och som ofördröjligen kan disponeras. I detta sammanhang kan det framhållas, att vedeldningen icke är någon ny fråga. Erfarenheterna från vedeldningsperioden 1916—1920 ligga så nära i tiden, att såväl de nämnda ångpanneföreningarna som många andra inom området verksamma enskilda sakkunniga omedelbart kunna vara till förfogande.

Det torde dessutom vara ställt utom allt tvivel, att befintliga organ, i första hand länens skogsvårdsstyrelser med sina tjänstemän, såsom länsjägmästare m. fl., samt domänstyrelsens tjänstemän, äro bäst lämpade att omhändervärd den föreslagna verksamheten. I flera fall hava dessa tjänstemän redan igångsatt propaganda för och även genomfört vedeldning inom sina verksamhetsområden. De nämnda organen äro redan nu i detalj insatta uti vedproducenternas förhållanden och kunna genom sin

lokalkännedom om transportvägar och fraktförhållanden även vara vedkonsumenterna till god hjälp. Härigenom torde de vara väl skickade att omhänderhava den erforderliga propagandan för vedeldningen. Den tekniska sakkunskap, som behöves såsom stöd för verksamheten, lämnas vid de statliga anläggningarna av värmetekniska avdelningen, och vid de övriga kan överenskommelse träffas med ångpanneföreningarna eller andra på området kompetenta teknici. Kostnaderna för propaganda och rådgivande verksamhet kunna väsentligt nedbringas därigenom, att sådan verksamhet kan utövas i samband med de återkommande besöken för ångpannebesiktning.

Genom dessa åtgärder undvikes en för den planerade tillfälliga verksamheten alltför tung och dyrbar statlig organisation. Organ, vilka redan nu äro i kontakt med vedproducenter och blivande konsumenter, engageras på detta sätt för verksamheten, och befintlig sakkunskap, omedelbart beredd att träda i funktion, anlitas. Kostnadssumman, av kommerskollegium beräknad till 75,000 kronor, synes skälig.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen vid bifall i övrigt till vad Kungl. Maj:t i proposition nr 189 föreslagit måtte på anförda skäl minska det under punkt 1 b) upptagna anslaget till rådgivande och kontrollerande verksamhet m. m. för vedeldningens befrämjande från 130,000 kronor med 55,000 kronor till 75,000 kronor.

Stockholm den 22 mars 1933.

Axel Nylander.